

Константинова А. В.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
*Науковий керівник – к.е.н., доцент, зав. кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*
Давиденко І. В.

ДЕЛЬФІНОТЕРАПІЯ ЯК ОДИН З НАПРЯМІВ РЕКРЕАЦІЙНО- ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основною метою рекреаційної діяльності є відновлення здоров'я та розвиток життєвих сил людини. Рекреаційна сфера являє собою важливу частину національної економіки, об'єднуючи розгалужену систему рекреаційних закладів, підприємств інфраструктури та інших суміжних галузей, що мають тісні виробничі й економічні зв'язки, спільно використовують ресурси з метою задоволення різноманітних оздоровчих, пізнавальних, культурних та інших потреб населення. Одним із можливих напрямів здійснення рекреаційної діяльності є дельфінотерапія.

Дельфінотерапія – сучасний метод реабілітації, який привертає все більше уваги в останні десятиліття. Думка про те, що спілкування з дельфінами може бути лікувальним, вперше була висловлена американським біологом Джоном Ліллі [1]. Вона отримала розвиток і спробу наукового обґрунтування в працях Д. Натансона, який наводив приклади з вісьмома хлопчиками, що страждають затримкою психомовного розвитку в результаті органічного ураження головного мозку і олігофренії. В результаті спілкування з дельфінами у всіх пацієнтів точність мови значно покращилася, але найбільш яскраво покращилася мова у дитини з синдромом Дауна [2].

Ефективність дельфінотерапії багато в чому обумовлена унікальними здібностями дельфінів. У них розвинені когнітивні здібності і допитливість. Вони мають високий ступінь соціалізації, що проявляється в чіткій зооієрархії всередині зграї, розподілі ролей при захисті від акул і полюванні за рибами. До представників інших видів вони відносяться дружелюбно, грають з черепахами, з іншими тваринами, з людиною [2].

Вважається, що здатність дельфінів направлено випромінювати своїм сонаром ультразвукові хвилі є важливою складовою в лікувальному значенні дельфінотерапії.

Відомо, що дельфіни мають великий вплив на людину. Ефект від їх впливу спостерігається не тільки на клітинному рівні, а й на рівні емоцій і психологічного здоров'я в цілому. Такі дані були отримані протягом багатьох років наукових досліджень різних видів реакцій людини на дельфінотерапію. Вчені відзначають, що вплив дельфінотерапії підрозділяється на фізіологічні та психологічні механізми [3, с. 297].

До фізіологічних механізмів впливу дельфінотерапії відносяться: ультразвуковий вплив, рефлексотерапія, віброакустичний вплив, гідромасаж.

Психологічні механізми впливу полягають у нормалізації емоційного здоров'я людини. Контакт з дельфіном – це потужний психотерапевтичний і психокорекційний засіб. Позитивні емоції від спілкування з дельфіном дозволяють значно стимулювати психічний, мовний і фізичний розвиток дітей. В результаті сеансів дельфінотерапії дитина розширює межі свого світу, набуває нового досвіду спілкування і отримує величезний позитивний заряд, що робить його життя більш живим, творчим та яскравим.

Таким чином, можна зазначити, що дельфінотерапія поєднує в собі одразу кілька напрямків впливу на організм людини:

- фізичні вправи - плавання, рухливі ігри;
- нові тактильні відчуття - дельфіни із задоволенням взаємодіють з людиною, грають, катають і дозволяють себе гладити;
- психотерапія - позитивна енергетика дельфінів, ігрова атмосфера заняття дозволяють людині розслабитися і отримати нові позитивні емоції.

У країнах, які омиваються теплими морями, популярні курси морських купань в оточенні диких або приручених дельфінів, які припливають до берега з відкритого моря. Однак взаємодія з дельфіном в такому випадку є важко керованою і більше нагадує таласотерапію, тобто купання у морській воді.

Лікувально-оздоровчі послуги за рахунок спілкування з дельфінами частіше надаються в дельфінаріях. Розширення мережі дельфінаріїв є загальносвітовою тенденцією. В наш час налічується більше 100 об'єктів в 30 країнах світу, на базі яких реалізуються оздоровчі, лікувальні і розважальні рекреаційні програми. Дельфінотерапію можна розглядати як один із напрямів диверсифікації рекреаційно-оздоровчих послуг.

З 2005 року в Одесі працює Центр дельфінотерапії та реабілітації «НЕМО». Центри дельфінотерапії «НЕМО» - це мережа, яка включає 8 центрів в Україні, Казахстані та Узбекистані. Всі центри працюють за унікальною авторською методикою, схваленою провідними фахівцями у сфері реабілітації та психології. За час існування центру в Одесі було проведено заняття для понад 15 тисяч дітей, з них близько 9000 отримали значний ефект від занять з дельфінами [4]. Така кількість пацієнтів дозволила отримати колосальний досвід в роботі з дітьми, вдосконалити методику дельфінотерапії і зробити її максимально результативною.

Центр дельфінотерапії та реабілітації «НЕМО» – це унікальний центр, що поєднує в собі відпочинок, якісне лікування при різних порушеннях розвитку, дельфінотерапію, проживання в високоякісному готелі на березі Чорного моря. Центр спеціалізується на реабілітації дітей з неврологічними порушеннями, затримками психічного і фізичного розвитку. У Центрі дельфінотерапії та реабілітації «НЕМО» дитині надається можливість брати участь в цілісній системі оздоровлення, корекції та навчання. Сеанси дельфінотерапії допомагають збільшити адаптивність дитини до різних терапевтичних та реабілітаційних програм, підвищити здатність до засвоєння нових знань і навичок. Професійні лікарі та психологи підбирають індивідуальний курс процедур і занять з урахуванням специфіки захворювання та особливостей пацієнта.

Слід зазначити, що центр дельфінотерапії працює щоденно протягом року. Надання рекреаційно-оздоровчих послуг не залежить від днів тижня та сезонів року. Окрім дельфінотерапії у Центрі «НЕМО» надаються й інші

рекреаційно-оздоровчі послуги: фізична реабілітація (оздоровчий масаж, лікувальна фізкультура, тейпування, бобат-терапія), апаратна фізіотерапія (лазеротерапія, м'язова стимуляція артикуляційної мускулатури, мовна електростимуляція, ультразвукова терапія), корекційні заняття (логопедичний масаж, психолог, сенсорна кімната).

В цілому ж, підсумовуючи вище викладене, слід зазначити, що роль і значення рекреаційної діяльності, як складної галузі, яка покликана задовольняти відповідні духовні і матеріальні потреби людей, швидко зростає. Економічна сутність рекреаційних послуг полягає у її двоїстості – крім суто матеріальної складової, прямий економічний ефект від якої можна визначити на основі відповідної фінансової звітності, вона має також нематеріальну складову – відновлення робочої сили, яка сьогодні, в умовах війни в Україні, наявності у багатьох дітей і дорослих посттравматичних розладів, має значно більшу вагу ніж перша складова.

Список використаних джерел

1. Lilly J. C. Communication between Man and Dolphin: The Possibilities of Talking with Other Species. 1st ed. - New York: Crown Publishers, 1978. 269 с.
2. Biju Basil, Maju Mathews. Methodological concerns about animal-facilitated therapy with dolphins. *BMJ*. 2005. 331 (7529): 1407. DOI: <https://doi.org/10.1136/bmj.331.7529.1407>.
3. Головченко А.Д., Краєва Т.М. Дельфінотерапія як психологічна реабілітація. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки: тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Київ, НАУ, 2023. С. 296-298.
4. Сайт центру дельфінотерапії та реабілітації «Немо». URL: <https://odessa.therapynemo.com>.